

FINANSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2003 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av kommissionens preliminära budgetförslag för 2004

Statsrådets utredning med anledning av kommissionens meddelande "Årlig politisk strategi för 2004"

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman remitterade den 5 juni 2003 statsrådets skrivelse med anledning av kommissionens preliminära budgetförslag för 2004 (U 19/2003 rd) till stora utskottet för beredning och bestämde samtidigt att finansutskottet skall lämna utlåtande i saken till stora utskottet.

Stora utskottet sände den 30 april 2003 statsrådets utredning med anledning av kommissionens meddelande "Årlig politisk strategi för 2004" (E 9/2003 rd) till stora utskottet för eventuella åtgärder.

Utskottet har behandlat ärendena tillsammans och lämnar ett gemensamt utlåtande om dem.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts av finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation, som de övriga delegationerna har lämnat yttrande till.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Rauno Lämsä, finansministeriet.

Förvaltnings- och granskningsdelegationen har hört

- budgetråd Rauno Lämsä, finansministeriet
- regionutvecklingsdirektör Mårten Johansson, inrikesministeriet.

Säkerhets- och försvarsdelegationen har hört

- kontraamiral Jaakko Smolander, Gränsbevakningsväsendet.

Kultur- och vetenskapsdelegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Jaana Palojärvi, undervisningsministeriet.

Jordbruksdelegationen har hört

- ekonomidirektör Hannele Laihonon, jord- och skogsbruksministeriet
- sektionschef Jouko Nieminen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf.

STATSRÅDETS SKRIVELSE OCH UTREDNING

Statsrådets skrivelse U 19/2003 rd

Kommissionen prioriterar i sitt preliminära budgetförslag för 2004 utvidgning, stabilitet och hållbar tillväxt. Det är samtidigt kommissionens uppfattning om hur de ekonomiska ramarna i budgeten för 2004 rent praktiskt ska anpassas till utvidgningen.

På grund av utvidgningen innehåller förslaget en ökning på totalt 11,8 miljarder euro i åtaganden och 5,1 miljarder euro i betalningar. Särskilt stor är ökningen i strukturfondsanslag och olika politiska program. Alla nya medlemsstater kommer att vara nettobidragstagare 2004.

Betalningarna till de nuvarande medlemsstaterna stiger till 100,4 miljarder euro (ökning 0,7 %) och till den utvidgade unionen till 112,2 miljarder euro (ökning 12,6 %). För EU 25 föreslås 100,7 miljarder euro i anslag för betalningar, alltså en ökning på 3,3 procent. Men de nuvarande medlemsstaternas bidrag på 99,6 miljarder euro minskar med 2 procent.

Jordbruksutgifter och strukturella åtgärder utgör gott och väl 79 procent av det preliminära budgetförslaget för 2004.

Om kommissionens preliminära förslag går igenom ökar Finlands medlemsbidrag till unionen till totalt 1 503 miljoner euro 2004 och medlemsbidraget till budgeten till 1 423 miljoner euro. Det betyder att medlemsbidraget till budgeten 2003 ökar med 47 miljoner euro.

Regeringens hållning

Finland anser att budgetprioriteringen framför andra 2004 bör vara att utvidgningen genomförs som planerat. Kommissionens preliminära budgetförslag utgör enligt regeringen en god grund för fortsatt behandling. Inte minst ökningen i anslagen för betalningar är moderata än tidigare.

Enligt Finlands allmänna riktlinjer för budgeten 2004 kan en sträng budgetdisciplin och res-

pekt för de ekonomiska ramarna bidra till en moderat ökning av utgifterna och därmed garantera en adekvat finansiering för unionens olika politikområden. Utgiftsökningen bör om möjligt begränsas till under 3 procent och anslagen dimensioneras efter verkliga behov.

Statsrådets utredning E 9/2003 rd

Statsrådets utredning innehåller kommissionens meddelande om den årliga politiska strategin för 2004. Prioriteringarna är desamma som i budgetförslaget, dvs. utvidgning, stabilitet och hållbar tillväxt.

Det handlar om kommissionens tredje politiska strategi som täcker in året 2004. För rådet antas i december 2003 ett första strategiskt treårsprogram. Därför tar kommissionen i sin politiska strategi för 2004 också upp vissa centrala projekt som infaller 2004—2006. Detta är mycket viktigt också med tanke på planeringen av Finlands förestående ordförandeskap.

Regeringens hållning

Finland anser att kommissionens prioriteringar i den politiska strategin är helt riktiga. Finland stöder kommissionens ambition att vaka över att de nya medlemsstaterna konsekvent uppfyller sina medlemskapsförpliktelser. Vad gäller stabiliteten omfattar Finland kommissionens syn att den viktigaste stabilitetsskapande faktorn är att förstärka den ekonomiska och sociala utvecklingen och att garantera medborgarnas välfärd. För en hållbar tillväxt är det viktigt att koncentrera olika projekt som påverkar konkurrenskraften och eliminera överlappningar. Insatserna för att genomföra Lissabonstrategin och främja konkurrenskraften bör komma tydligare fram i kommissionens prioriteringar och budget.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Finansutskottet har behandlat statsrådets skrivelse med anledning av kommissionens preliminära budgetförslag för 2004 (U 19/2003 rd) och statsrådets utredning med anledning av kommissionens meddelande "Årlig politisk strategi för 2004" (E 9/2003 rd) i ett sammanhang på grund av saksambandet mellan dem. Det koncentrerar sig närmast på det preliminära budgetförslaget. Men ståndpunkterna har så till vida ett indirekt samband med den årliga politiska strategin att där ingår en preliminär bedömning av de allmänna budgetramarna och politiska prioriteringar. Enligt utskottet är det i för sig bra att gemenskapen målmedvetet försöker prioritera sin årliga politik och att avgörandena avspeglas också i budgetförslaget.

Finlands ståndpunkt i statsrådets skrivelse U 19/2003 rd har enligt utskottet de rätta utgångspunkterna och svarar också mot utskottets syn.

Utskottet hänvisar till sitt utlåtande FiUU 59/2002 rd från februari om prioriteringarna i budgeten för 2004. Där framhåller det bl.a. att EU:s utvidgning gör det ännu viktigare att iakttä en sträng budgetdisciplin och budgetplan. Som motvikt mot sin betalarroll bör Finland försöka utnyttja stöden från unionen fullt ut.

Med hänsyn till sin nettobetalarroll har Finland särskilt skäl att understryka att betalningarna till medlemsstaterna måste bygga på verkliga utgifter. Av statsrådets aktuella skrivelse framgår att totalt över 33 miljarder euro i budgetmedel blev oanvända 2000—2002, vilket svarar mot 10 procent av budgeten. Därför har regeringen haft fog för sitt krav att budgeten ska dimensioneras efter de verkliga utgifterna och tidigare genomförda program. En översyn av unionens administrativa strukturer och en förenkling av besluts- och betalningsprocedurerna spelar en central roll för en effektivare verkställighet.

Utskottet hänvisar vidare till sitt utlåtande FiUU 8/2003 rd om Finlands strategiska prioriteringar inför EU:s nya budgetplan för 2007—2013. I detta sammanhang tog utskottet ställ-

ning bl.a. till samarbetet kring unionens yttre gränser och gränsövervakning.

Finansiell mekanism för grannskapspolitik

Statsrådet anser i sin skrivelse att finansieringen av den utvidgade unionens närområden behöver utvecklas och förtydligas. Det är viktigt att gränsområdet mellan Finland och Ryssland omfattas av finansieringen inom ramen för det nya gränsområdesinstrumentet. I sitt utlåtande om den nya budgetplanen för 2007—2013 såg utskottet det som en fördel för det nya finansiella instrumentet att det möjliggör finansiering på båda sidorna av gränsen. I skrivelsen hänvisas till pilotprojekt som redan i budgeten för 2004 kan främja det nya finansiella instrumentet. Enligt erhållen utredning kommer instrumentet att införas i egentlig mening först under den nya finansiella perioden som börjar 2007.

Kommissionen gav i mars 2003 ut ett meddelande som lyfte fram det ökade gränsöverskridande och interregionala samarbetet. I meddelandet föreslogs ett nytt instrument för grannskapspolitik för finansiering av samarbetet. Av de gränsområdesprogram som funnits hittills har Interreg möjliggjort finansiering enbart av bidragstagare i medlemsstaterna. Programmen Phare och Tacis har samordnats i syfte att skapa ett system som medger EU-finansiering för båda parterna på var sin sida av gränsen. Det blev möjligt tack vare en särskild facilitet i det gränsöverskridande samarbetet (CBC). Men samordningen av dessa tre program har visat sig besvärlig.

Under de senaste åren har kommissionen och de berörda staterna och områdena arbetat för bättre kompatibilitet och samordning mellan de finansiella instrumenten. Trots effektivare samordning har antalet sammanlänkade Interreg-Tacis CBC-projekt varit fortsatt lågt i gränsområdet mellan Finland och Ryssland. Därför välkomnar utskottet varmt det nya instrumentet. Samtidigt understryker det att det behövs adekvat Tacisfinansiering på den ryska sidan för att

det skall råda jämvikt på båda sidorna av gränsen. Också samarbetet och samordningen med internationella finansinstitut bör främjas.

Det nya finansiella instrumentet är avsett att gagna också den nordliga dimensionen. Den är t.ex. inte tillräckligt väldefinierad geografiskt. Också frågan om hur verksamheten ska finansieras är fortfarande öppen. Dessa frågor måste få en lösning för att den nordliga dimensionen ska kunna omsättas i praktisk verksamhet. Finland måste visa initiativ i denna sak.

Jordbruk och utveckling av landsbygden

I det preliminära budgetförslaget anvisas totalt 47,9 miljarder euro för jordbruket, vilket medger en marginal på 1,4 miljarder euro. Kommissionens förslag utgår från att jordbruksreformen inte har några direkta verkningar för budgeten 2004. Verkningarna aktualiseras först 2005.

Inte minst fluktuationerna i euro- och dollarkurserna kan medföra stora förändringar 2004. Budgetförslaget opererar med en växelkurs på 1,07 medan budgeten för 2003 bygger på 0,98. Om den starka euron gör att behovet av jordbruksanslag ökar 2004 avser kommissionen att utnyttja den möjlighet som det interinstitutionella avtalet medger för att bedöma behoven på nytt i en korrigeringsskrivelse i oktober 2003.

Regeringen anser att storleken på budgetförslaget för jordbrukssektorn 2004 kan motiveras,

låt vara att den är mycket optimistisk för valutakursutvecklingens del. I sina ställningstaganden har regeringen lyft fram behovet av att avsätta mera resurser för att förstärka EU:s landsbygdsutvecklingspolitik. Också insatser som gynnar flerbranschföretagsamhet anses motiverade.

Finansutskottet underströk i sitt utlåtande FiUU 59/2002 rd i februari om prioriteringarna i budgeten för 2004 att växelverkan mellan landsbygd och stad måste fördjupas och att företag måste lockas att etablera sig också i glesbygden. I linje med regeringens ståndpunkt anser utskottet att pilotprojektet för utveckling av nya arbetstillfällen på landsbygden absolut måste drivas på i budgeten för 2004.

Administrativa kostnader

Enligt det preliminära budgetförslaget ökar de administrativa kostnaderna med 14 procent. Regeringen anser att de administrativa kostnaderna för EU 15 och EU 25 måste redovisas klart separat och att tjänstetillskottet ska bygga på utvidgningsskriterier. Utskottet stöder denna princip.

Utlåtande

Finansutskottet meddelar

att utskottet omfattar regeringens hållning i saken.

Helsingfors den 13 juni 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Olavi Ala-Nissilä /cent
vordf. Matti Ahde /sd
medl. Eva Biaudet /sv
Jyri Häkämies /saml
Jari Koskinen /saml
Pekka Kuosmanen /saml
Reijo Laitinen /sd
Maija-Liisa Lindqvist /cent
Mika Lintilä /cent
Pekka Nousiainen /cent

Pirkko Peltomo /sd
Iivo Polvi /vänt
Virpa Puisto /sd
Markku Rossi /cent
Anni Sinnemäki /gröna (delvis)
Irja Tulonen /saml
Jukka Vihriälä /cent
ers. Janina Andersson /gröna (delvis)
Timo Kalli /cent
Mikko Kuoppa /vänt

FiUU 9/2003 rd — U 19/2003 rd, E 9/2003 rd

Tuija Nurmi /saml

Maija Rask /sd.

Sekreterare var

utskottsrådet Alpo Rivinoja
utskottsrådet Maarit Pekkanen

utskottsrådet Hellevi Ikävalko
utskottsrådet Marjo Hakkila.